Teknologiateollisuus

Lausunto

17.11.2021

Liikenne ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys HE 215/2021 vp eduskunnalle laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon esitykseen. Esitys liittyy valtion vuoden 2022 täydentävään talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022.

Hallituksen esityksen tavoitteet ja yleisperustelut

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta. Samalla nykyinen asiaa koskeva laki kumottaisiin. Ehdotetussa laissa säädettäisiin uudet edellytykset sähkökäyttöisten henkilöautojen, sähkö- ja kaasukäyttöisten pakettiautojen sekä sähkö- ja kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatuelle sekä tuelle, joka koskee bensiinikäyttöisen henkilöauton muuntamista kaasu- tai etanolikäyttöiseksi.

Valtioneuvoston keväällä 2021 hyväksymässä fossiilittoman liikenteen tiekartan periaatepäätöksessä esitetään keinot, joilla kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöt puolitetaan vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 tasoon ja liikenne muutetaan nollapäästöiseksi viimeistään vuoteen 2045 mennessä.

Fossiilittoman liikenteen tiekartan mukaan koko autokannan osalta tavoitteena on, että liikenteessä on vuonna 2030 noin 700 000 sähkökäyttöistä henkilöautoa ja noin 45 000 sähkökäyttöistä pakettiautoa, joista vähintään puolet on täyssähköautoja. Kaasukäyttöisten ajoneuvojen osalta tavoitteena on noin 130 000 henkilö- ja pakettiautoa vuonna 2030. Raskaassa kalustossa vastaavat tavoitteet ovat noin 4 600 sähkökäyttöistä kuorma-autoa ja noin 6 200 kaasukäyttöistä kuorma-autoa ja bussia.

Hankintatukien osalta tiekartassa todetaan, että nykyistä täyssähköautojen hankintatukea jatketaan vuosille 2022–2025 ja tukisummaa korotetaan. Lisäksi jatketaan nykyisiä konversiotukia bensiiniauton muuntamiseksi etanoli- tai kaasukäyttöiseksi vuosille 2022–2030. Myös sähkö- ja kaasukäyttöisille pakettiautoille otetaan käyttöön uusi hankintatuki vuosille 2022–2025 ja nykyistä kaasukäyttöisten kuorma-autojen hankintatukea jatketaan ja otetaan käyttöön uusi hankintatuki sähkökäyttöisille kuorma-autoille vuosille 2022–2030.

Hallitusohjelman mukaisesti lailla edistettäisiin ajoneuvokannan uudistumista ilmastoystävällisemmäksi ja liikenteen asteittaista siirtymää päästöttömäksi. Esityksen mukaan lakimuutoksen tavoitteena on edistää kansallisia tavoitteita ajoneuvokannan murroksessa ja mahdollistaa siten liikenteen päästövähennysten saavuttamista.

Muutoksella halutaan nopeuttaa teknologista siirtymää, jonka mukaan nolla- ja vähäpäästöisten uusien teknologioiden osuus uusista myytävistä henkilöautoista kasvaa nykyisestä noin 20 prosentista mahdollisimman lähelle sataa prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Teknologiateollisuus

Lausunto

17.11.2021

Lisäksi tarkoituksena on edistää nolla- ja vähäpäästöisten pakettiautojen ja kuorma-autojen osuutta liikenteessä. Hyötyajoneuvoista, kuten kuorma- ja pakettiautoista valtaosa käyttää edelleen fossiilisia polttoaineita ja niiden osuus liikenteen kasvihuonekaasupäästöistä on merkittävä. Hankintatuen avulla halutaan myös helpottaa yritysten siirtymistä pois fossiilisesta dieselistä.

Ehdotetun tukiohjelman pääasiallinen tavoite on tukea siirtymää kohti uusia nolla- ja vähäpäästöisiä ajoneuvoja. Esityksen perusteluissa on mainittu, että sen tarkoituksena on lisätä vaihtoehtoisilla käyttövoimilla toimivien ajoneuvojen houkuttelevuutta ja kysyntää. Lisäksi hankintatukien tarkoituksena on vaikuttaa vaihtoehtoisilla käyttövoimilla toimivien ajoneuvojen hankintakustannuksiin laskevasti, jolloin ajoneuvon hankinta olisi mahdollinen useammalle ajoneuvon ostajalle. Muuntotuen tarkoituksena on puolestaan kannustaa ajoneuvojen omistajia muuttamaan ajoneuvojaan vähäpäästöisemmiksi. Lisäksi tavoitteena on edistää lataus- ja tankkausinfrastruktuurin laajentumista lisäämällä niiden kysyntää.

Teknologiateollisuuden kommentit

Teknologiateollisuus on sitoutunut vähäpäästöisen ja päästöttömän liikenteen edistämiseen fossiilittoman liikenteen tiekartan ja hallitusohjelman mukaisesti. Kannatamme liikenteen päästöjen vähentämisessä kustannustehokasta, teknologianeutraalia ja oikeudenmukaista etenemistä, jossa etusijalla ovat tarkoituksenmukaiset ja markkinaehtoiset toimet ja mekanismit.

Pidämme lakiesitystä yleisesti hyvänä. Kannatamme vaihtoehtoisten käyttövoimien hankintaan ja muutoksiin osoitettavan tuen laajentamista hyötyajoneuvoihin. Sähköpakettiautojen mallivalikoiman laajeneminen tarjoaa jo nyt mahdollisuuksia siirtyä sähköiseen liikenteeseen jakeluliikenteessä ja asiantuntija-arvioiden mukaan sähkö kasvaa merkittäväksi vaihtoehdoksi kaupunkilogistiikan ja hyötyajoneuvojen sektoreissa.

Pidämme tärkeänä, että laki edistää johdonmukaisesti ja ennakoitavasti fossiilittoman liikenteen tiekartan periaatepäätökseen vuodelle 2030 asetettuja täyssähköautotavoitteita. Tukirahoituksen jatkuvuus ja riittävä taso on turvattava, jotta turhilta markkinahäiriöiltä vältytään ja täyssähköautojen määrän kasvu nousee tiekartan täyssähköautotavoitteiden edellyttämälle tasolle.

Kannusteiden yhteisvaikutuksen pidentäminen luo paremmat edellytykset tiekartassa asetetun vähintään 350 000 kappaleen täyssähköautotavoitteen saavuttamiselle. Hankintatuki yhdessä täyssähköautojen autoveron poiston kanssa tuo tarpeellisen lisän ohjauksen vaikuttavuuteen ja tehokkuuteen, kunnes hintapariteetti polttomoottoriautojen kanssa saavutetaan arvioiden mukaan vuonna 2026. Tiekartassa asetetusta täyssähköautojen tavoitetasosta on syyskuussa vuonna 2021 saavutettu vasta 5 %.

Sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatukea ehdotetaan jatkettavaksi vain vuosille 2022 ja 2023 sekä sähkö- ja kaasukäyttöisten pakettiautojen hankintatukea ehdotetaan ainoastaan vuodelle 2022. Tiekartan mukaisesti useammalle vuodelle ulottuva ja ennakoitava täyssähkö- ja pakettiautojen hankintatuki tasaa kysynnän vaihteluja ja antaa kuluttajille ja yrittäjille aikaa päätöksentekoon.

Täyssähköautojen hankintatuen tulisi olla jatkuva ja mahdollisimman hyvin ennakoitavissa, jotta sen piiriin pääsevät myös ne kuluttajat, joille sähköautojen hintataso on vielä haastava. Toisaalta on tärkeä huomioida, että ensirekisteröitävien täyssähköautojen määrän voimakkaampi kasvu

Teknologiateollisuus

Lausunto

17.11.2021

lähivuosina aikaistaa ja parantaa merkittävästi kuluttajien valinnan mahdollisuuksia hankkia vaihtoautomarkkinoilta tarpeisiin sopiva edullinen täyssähköauto.

Ehdotuksen mukaan hankintatukea voidaan myöntää sähkö- tai kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintaan vuosina 2022 ja 2023. Raskaamman liikenteen sähköistyminen edellyttää pitkäkestoisempia kannusteita saavuttaakseen sille asetut energiatehokkuus- ja päästövähennystavoitteet. Teknologiateollisuus kannattaa pidempää tukijaksoa, mikä osaltaan tukisi siirtymän ja investointien tarvitsemaa pitkäjänteisyyttä. Tiekartassa raskaan liikenteen hankintatukien on esitetty jatkuvan perustellusti 2030 asti.

Teknologiateollisuus katsoo, että pakettiautojen ja raskaan liikenteen hankintatuelle esitetyt porrastukset ovat perusteltuja. Tukikriteereiden tarkoituksenmukaisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota tilanteessa, jossa teknologinen kehitys on nopeaa ja muutos kytkeytyy laajempaan ilmasto-, liikenne- ja talouspoliittiseen kokonaisuuteen. Käytettävät kriteerit tulee valita siten, että ne eivät tarpeettomasti häiritse teknologisten ratkaisujen välistä kilpailua tai kehittämistä.

Esityksessä ehdotetaan, että kaikki hankintatuki- ja muuntotukiasiat keskitettäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle. Teknologiateollisuus kannattaa ehdotusta. Lisäksi tulee varmistaa, että tuen hakemiseen ja tukipäätösten tekemiseen tarvittavat viranomaisresurssit ja -palvelut ovat kaikkineen sujuvia. Toivomme, että tuen verkkopalveluiden kehittämisessä tullaan kiinnittämään erityistä huomiota hyvään saavutettavuuteen.

Hankintatuki toimisi tärkeänä kannusteena myös vedyn pilotointiin kuorma-autoissa ja siksi vedyn sisällyttäminen tuettuihin käyttövoimiin akkusähkön rinnalla on perusteltua, jotta laki tukisi myös kehittymässä olevan teknologian edistämistavoitteita. Katsomme vetyautojen tukisummien tulisi olla samansuuruisia kuin sähkökäyttöisten kuorma-autojen, jotta lainsäädäntö kohtelisi eri teknologioita tasapuolisesti.

Helsingissä 17.11.2021

Heikki Karsimus
Johtava asiantuntija
Teknologiateollisuus ry

Helena Soimakallio
Johtaja
Teknologiateollisuus ry